

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaiă Interesantă”, și foaiă de glume „Bobiriaci”, — e următorul: pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an! Pentru America trei dolari pe an. Pentru România 40 Lei pe an.

Foaiă națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La 1/2 serate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătească înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Un cuvânt cătră iubita tinerime.

Cața, 18 August 1912.

E toamnă. In acest anotimp pământul dă, tuturor celor ce au ochi și văd, pilda unei rodnicii neîntrecute și nespuse de folositoare întregii omeniri! Numai într'un an, cu toate neajunsurile ce l-au bintuit, el dă oamenilor vrednici cari l-au lucrat cu răbdare și pricepere, toate bogățiile zămislite și coapte la sinul lui! Acum el se despoae de toate podoabele cari sînt trebuincioase vieții. — Priviți-l, e de-o dărnicie, cum numai pământul e!

Tineretul găsește aci o pildă mare, căci și el asemenea pământului este!.. Oameni cinstiți și iubitori, au sădit în sufletul lui sămînța binelui, a frumosului și a puterii și priceperii la muncă. Tineretul trebuie să-și dea seamă de sine însuși și să gîndească la pilda care i-o dă pământul în fie-care toamnă și să-i fie necurmat gîndul la toamna vieții lui. Căci nu poate fi nimic mai trist și mai urît, de cît un pămînt sterp, de cît viața unui om care n'a trăit, care n'a muncit și nu are ce da și lăsa urmașilor lui sau semenilor lui!..

Sunteți în primăvara vieții voastre, dragi tineri. Cugetați mult la aceasta. Priviți pămîntul și nu vă îndoiiți de nimic, deoarece nici o piedecă nu se pune în calea voinței dumnezeiești, care face dintr'un bob o pâine și dintr'o holdă, un grînar!.. In voi e sămînța bună aruncată de minile cinstite și binefăcătoare ale părinților și crescătorilor voștri.

Gînduri frumoase și nobile să 'nmugurească în mintea voastră și din ele să răsără fapte mari și bune!

Primăvara e atît de frumoasă. Ar fi o crimă să vă minjiți florile tinereții cu fapte nevrednice. Iubiți întii primăvara; cerul ei să fie pururi senin și vîntul spaimei de muncă să nu bată în orizontul tinereții voastre, nici cel al dorinței de cîștig nevrednic, de vieță trin-

davă, neroditoare, ci să adie numai zefirul parfumat și plin de îndemnuri creștinești și de sfaturi bune și folositoare tuturor!

Azi nu mai sunt așa deosebiri de neam și de avere, azi sînt numai deosebiri de cinste, de dragoste de muncă, de inteligență și de cultură. Azi și cel din urmă fiu de plugar poate ajunge cel mai mare domn și cel mai fericit și mai cu bună stare muritor, căci azi fiii celor mai mari domni se 'ntîmplă să nu fie buni nici ca păzitori de giște.

Gîndiți-vă la cele ce vă spun, tinerilor de azi, ori în ce casă veți fi și în ori ce stare, nu pierdeți credința în puterea voastră de muncă și în semințele bune aruncate în pămîntul vostru, căci ele trebuie să dea roadă. Numai priveghiați-vă bine și neconțenit cugetați la toamna vieții voastre și la moarte.

ȘOVINISMUL deschide cărări noue.

— Răsunet la înfrățirea României cu drăgușii săi vecini din Austria și Ungaria. —

Numai zilele trecute să scoase la iveală cu mult zgomot, că România s'a alipit așazicînd cu tot trupul (ori și cu sufletul?) de vecina Austro-Ungaria și de tripla alianță peste tot, formînd ea de aci încolo mai pe față decît în trecut, însoțire de arme cu vecina împărăție.

Austro-Ungaria spune că România îi e de neprețuit folos pentru cazul unui războiu cu vecinii ce o pîndesc, cu Slavii dela Miază-noapte și cei dela Miază-zil și a umblat după aceea să atragă România pe partea sa, și a izbutit a o atrage.

Și ai crede că dacă lucrul acesta a reușit, — apoi noi, frații atît de număroși ai celor din România, aliata la împărăția noastră, ar trebui să simțim oarecum căldura acestei alipiri a regatu-

lui fraților celor atît de prețioși, la statul nostru. Dacă trupul lor să alipește așa de strîns de trupul țării noastre, încît îl încălzește ca o blană ce scutește bine contra vînturilor cu săgeți de Miază-noapte, — apoi să simțim și noi ceva din mîngăierile acestei călduri!

Dar aș! Această căldură să dă toată și binefăcătoare numai celor tari și mari în împărăția asta austro-ungurească, cari își pun trupurile lor să o primească și s'o facă ca pân' la noi să nu răzbească! Iar noi suntem dați par'că unui îngheț tot mai cumplit, care să apropie cu săgețile sale reci tot mai adînc de rărunchii și de sufletele noastre! Și să ne păzască Dzeu, că el e bun și tare, să nu înghețăm încetul cu încetul, căci căldura alipirii statului celui cu mulți frați ai noștri, e ținută mult și bine departe de noi!

Acei dintre frații noștri din Țară, aliații Austriecilor și Ungurilor, cari nu ar crede că e așa cum noi aci o spunem, asculte cele ce le povestim aci, și apoi judece și, dacă pot, spună că nu e așa. Iaca dovada:

Înainte cu 25—30 ani, așadar nu așa de mult, noi care eram pe atunci copii prin clasele de jos ale gimnaziului, mergeam la maia-lurile studentești, cu steag național românesc în frunte, și nu plesnea pentru aceea fierea în nici un Ungur de printre noi. Mai apoi ne-au silit să punem lîngă steagul românesc și unu: unguresc. Și l'am pus, ca să fie bine. Azi nu mai putem scoate din steagul românesc nici măcar o fașie, o culoare, că ni-o zmulg agenții statului, cum o făcură cu cei dela Ileandamare!..

Înainte cu abia 25—30 ani, advocații români înaintau judecătorilor și tribunalelor încă cereri românești, și erau primite. Azi nici ca document nu să primește o scrisoare românească, nici măcar un extras de matriculă,

decît tradus și autenticat pe ungurește!

Până acum în adunările românești vorbeai românește, doar e asta atît de firesc, de elementar, — și nici unui satrap al stăpînirii, sol a șovinismului turbat maghiar, nu i-a trîznit prin minte, să ne spună să vorbim ungurește cu frații noștri din popor!

Dumineca trecută în 1 Septembrie n. anul Domnului 1912, s'a pus piatra fundamentală și la acest fel de volnicie strigătoare la cer!

La Odorău, în Sătmar, fiind conchemată o adunare a credincioșilor greco-catolici, ca să-și arate sărbătorește voința inimii față de vlădicia gr.-cat. maghiară, — vorbitorii români au fost oprîți a mai vorbi românește cu frații lor români, sub cuvînt, că Măria-Sa fisolgăbirăul nu pricepe această limbă a cânilor (kutyanyelv, cum îi zic ei), și fiindcă dl Dr. Teodor Mihali, voia să mai grăiască românește, — fisolgăbirăul și-a asmuțat gendarmii, și aceia au risipit cu baioneta adunarea Românilor, pentru că cutezau să se înțeleagă între sine românește!

Șovinismul nesuferitor maghiar și-a deschis dar cărare nouă, ca și cum ar deschide cu cuțitul o vînă nouă în trupul neamului românesc dela noi, prin care să i-se scurgă tot mai tare sîngele!..

Cu astfel de stăpîni ai noștri, fericim pe frații din regatul falnic liber, că să aliază și să îmbrățișează, — dîndu-li-se lor de scut bun contra ori-cărora primejdii din afară, pentru ca, așa bine scutiți de-o parte de Austria, de alta de România, ei, ca șezînd între perini mai, să-și poată urma tot mai în pace și fără nici o teamă, lucrarea lor de tăiere a vinelor noastre, ca să sîngerăm cît mai repede și mai siguri!..

Cei dela cîrma țării noastre ungurești, par'că anume ne lovesc acum mai obraznic, ca să arate, că alipirea

României e mai curînd o umilire a aceleia față de împărăția noastră, care pe ei nu-i poate înrîuri în sălbătăcia lor față de noi nici cît un fir de mac, și noi n'avem să simțim nici umbra unei suflări calde a ei spre noi!... Astfel de alianțe, mai priceapă-le cine știe!

UNELE—ALTELE

Cînd vor urma alegerile cele nouă?

Din o bîsadă a grofului Tisza țintă de curînd în Bihor, scoatem următoarele:

Tisza crede că noua lege de vot ar putea fi trecută prin dietă în toamna asta ori în iarnă. Iar după-ce ea ar fi fost deja votată, — s'ar începe lucrările de pregătire, de prefacere a stărilor de azi, de statorirea listelor alegătorilor după noua lege, — apoi noua împărțire a cercurilor, — iar aceste lucrări ar cere vreme. El crede că abia în doi ani de zile s'ar putea aduce toate în rînduială, ca să poți apoi face cele dintii alegeri pe temelul legii nouă de vot.

PACE LA ORADE...

— Din seminarul romano-catolic. —

Ne e tuturor viu în aducere a-minte faptul petrecut la sfîrșitul anului școlar trecut, cu cel 16 clerici gr.-cat. români, dați afară din seminarul bisericii »surorii« romano-catolice, pentru că au vorbit românește între ei în fața unor colegi clerici unguri, — supărînd, vezi dta, rău urechile fine maghiare, prin aceea că li-au atîns cu sunetele vorbei româneștii!.

S'a roscolit toată porodița arpadină din seminar contra cutezătorilor »valahiei«!

Acum s'a ajuns la pace. Iaca cum: Pr. S. Sa Episcopul Radu a făcut rost de a da la curtea episcopescă română adăpost, locuință, clericilor, pentru a nu fi siliți să mai locuiască în nesuferitul seminar papistaș, — și numai chiar la școală să mai umble în acel seminar. (Destul de rău că mai primesc și școală dela acei vrășmași turbași a tot ce e românesc, — și că nu au ei loc în seminar român!)

Episcopul titular Szechenyi, directorul seminarului, a dat acum un regulament nou (legi școlare seminariale), prin care, între altele, poruncește aspru, că: între zidurile acestui seminar, a cărui limbă de propunere e cea maghiară și latină, — a să vorbî românește este aspru oprit!

Mulțumim de dragoste și de »frăție în Christos!«

Tisza pe ducă?

Să apropie vremea deschiderii de nou a dietei la Pesta, — și conducătorii partidelor politice își ascut de nou săbiile cele mai grele de războiu, ca

să urmeze încăerările întrerupte în Iunie.

Partidele din împotrivire (opozitia) spun că nici vorbă de pace! Ele își vor urma cu aceeași înverșunare lupta contra volnicilor Tisza—Lukács, și nici de vorbă asupra păcii, nu voesc să stee, pînă ce acești satrapi vor sta în fruntea trebilor țării!

Partidul »muncii« (tizzaist) își zîngăre și el armele și amenință a urma să tragă cu aceleași buzdugane în opoziție, cu care trăgea în Iunie, sub paza baionetelor ce intrase în sala dietei și încingeau ca un brîu de fer casa ei!

Totuși să pare că acești eroi ai pumnului să gîndesc a împlini, dacă nu de tot, macar în parte, cererea celor din împotrivire, de a jertfi pe Tisza și Lukács ori macar pe cel dintîi, ca cel mai urgisit opoziției dripite de pumnii lui. Căci »Budapesti Hirlap«, care stă aproape de cei dela putere, scrie în numărul său dela 4 Sept. printre altele:

...»Nu e toemai cu neputință, că ședința dela 17 Septembrie a dietei, să nu mai aștepte pe Tisza în scaunul de președinte! Dar asta de-ocamdată e numai bănuială. Căci muncakapart-ul numai așa dă capul lui Tisza, dacă i-să asigure pacea de cătră opoziție«.

De-ocamdată de Lukács nu vreau să audă. Ci-că pe el nu-l dau. Ca mâne s'or răzgîndi, și lor da și pe el — cuiva.

Sinodul episcopesc gr.-cat.

Joi și Vineri săptămîna trecută (29 și 30 August) a avut la loc la Blaj sfatul arhieresc gr.-cat. român, încungiuțați de mai mulți fruntași ai acestei biserici, — pentru a să înțelege ce să facă în fața primejdiei ce amenință o parte din credincioșii acestei biserici prin înființarea afurisitei episcopii gr.-cat. maghiare?

Au fost de față la sfat, la Sinodul Episcopesc, Esc. Sa Metropolitanul Mihályi, Pr. Sf. Episcopi Dr. Radu dela Orade și Dr. Hossu dela Gherla, apoi locțiitorul episcopesc dela Lugoj, reverendisimul dn canonic Boroș, precum și canonicii Dr. Iac. Radu, Ion Georgiu, Dr. Domide, Vas. Pordea, I. Butean, Dr. C. Bulcu și încă canonicii din Blaj.

Sfatul arhieresc a hotărît:

1. Să publice, să dea la lumină, toate documentele mai însemnate despre lupta pe care episcopii au dus-o contra înființării Episcopiei gr.-cat. maghiare, ca să nu fie bănuți, că nu și-ar fi făcut datorința și că episcopia s'ar fi înființat și pentru negrija lor. Din acele documente va ieși la iveală, că sfîntii păstori ai bisericii gr.-cat. ro-

mâne, și-au făcut datorința de a lumina pe cei dela Roma asupra urmărilor durercase pentru pe care le va avea Românii gr.-cat. acea înființare, dar glasul și rugămîntea lor n'a fost ascultată de scaunul papal, ci a fost ascultat glasul guvernelor ungurești, care să ducea la acel scaun prin persoane foarte sus puse (pune-ie-ar cineva sus de tot!) și așa s'a dat greaua lovitură unei însemnate părți din trupul bisericii române unite.

2. S'a hotărît să se înainteze Nuntului papal din Viena (ambasadorului Papei) și prin el Scaunului papal o nouă scrisoare, care să-i arate marea neliniște ce stăpînește sufletele credincioșilor din metropolia română unită, — și să încerce încă odată a abate scaunul papal dela ducerea în deplinire a bullei sale în forma în care a fost dată. Biserica română unită nu poate opri înființarea însăși a acestei nenorocite Episcopii, dacă dară s'a făgăduit de cei în drept, — dar poate aștepta dela scaunul papal, ca prin înființarea ei, să nu atingă drepturile bisericii gr.-cat. române, nici să rupă din trupul ei viu!

Să va vedea ce răsunset va avea această nouă intervenire la Roma. Unii mai leagă nădejdi de ea. Alții spun că totul e în zadar. Biserica gr.-cat. română trebuie să gîndească la alte mijloace de apărare, mai puternice, mai simțite, mai mîntuitoare, decît închinările mai departe cerătoare de milă naintea sfîntului scaun, care pare cu totul nesimțitor în acest caz față de credincioșii săi Români.

Drept de vot — femeilor!

Unde? În America? Anglia? Franța? sau în care alt stat unde bărbații au ajuns deja demult toți la vot?

Aș! În Ungaria?

Oprește-ți risul și uimirea, preține! Dar e așa!

În Ungaria, unde din bărbați abia tot al 5-lea are drept de vot, și unde după noul plan de lege e vorba ca un bărbat să aibă vot și alți 3 înși nu, — în Ungaria noastră ministri umblă cu planul de a da vot și femeilor!

Dar, firește, nici asta nu e, decît o apucătură mișelească a politicii celor tari și mari azi în Pesta! Ei voesc să dea vot unei clase anumite de femei, prin care să-și întărească tot puterea lor, a nemeșilor, în contra votului poporului muncitor și mai sărac! Votul plănit pe sama femeilor, e și el o armă vicleană pentru a să apăra nemeșii, partidul grofilor și baronilor, de aceea, ca să nu se apropie prea tare de putere partidele celor mai săracii!

E vorbă adecă să se dea vot la vre-o 200.000 femei, a-

nume acelora, care împlinind 30 ani, au diplome de profesoare, învățătoare, apotecare, medic (femeile doctori) și cu ori-ce alte școli înalte, — apoi femeile de sine stătătoare cu avere, și celor ce să află în slujbe (la postă, la trenuri, prin cancelăriile de tot felul ale statului ori altor de-regătorii), dacă acelea au terminat școala civilă ori 6 elementare și 3 de repetiție!

Băgați de samă șiretlicul: La alegeri să-ți aducă în tabăra guvernului nu numai pe toți slujbașii, ci și muierile de prin cancelării, ca, cu votul lor, să lupte contra partidelor cetățenești libere!

Și ce mișelie încă veți iscodi, domnilor Tisza și soții, pînă cînd veți fi pus de fapt pe masa dietei planul de lege nouă de vot?

Manevrele române mai minunate ca ori-care altele.

— Din România. —

Manevrele pe cari le va face în toamna asta armata română sunt din cele mai interesante ce să pot cibzui și de mare însemnătate pentru învățătura ce o ia armata din ele.

Manevrele să fac și astan, ca și anul trecut, în Dobrogea, dar cu un punct nou, tare însemnat. A-nume Regele Carol ține să facă o probă nouă și mare cu armata sa: Să si închipe, că podul de peste Dunăre, la Cernavoda, ar fi fost cuprins pe neașteptate la capul dincolo de dușmanul intrat în Dobrogea, ori a fost stricat de el cu dinamită, așa că nu mai poți trece armatele pe el! Ce o să faci ne-mai avînd liber și bun minunatul pod? De ești oștean și ești viteaz, de sigur n'o să stai cu mîinile nîn stîndincoace de Dunăre, dînd privilegiu dușmanului a să ouibări în Dobrogea și a o socoti de ouib al seu, ci o să sari rîul și să l zvrli afară din țară!

Proba asta, de a sări cu armatele peste Dunăre ne-mai avînd podul cel mare dela Cernavoda, vrea s'o facă Regele Carol prin manevra din toamna asta!

Done corpuri de armată, așadar o groază de regimente și batalioane, cu Călărașii lor, cu tunarii lor, cu cărăle lor de hrană și muniții (gloanțe), vor lua parte la marea manevră, o parte din oaste marcînd (însemnînd) pe dușmanul intrat în Dobrogea, iar grosul arătînd cum ar trece el Dunărea spre a sări pe dușman și a-l zvrli afară din țară!

Regimentele apăratoare de țară vor fi aduse în goană mare din Muntenia și să vor scurge de sus din Moldova, alergînd în apărare, și vor avea să treacă Dunărea pe un pod nou, făcut în grabă,

în lemn, și de luntre, de genul militar (pionierii armatei) îndată ce li-se dă comanda!

Îndată ce podul e gata, să face trecerea armatei în timp de noapte! Trecerea va fi apărată de corăbiile de războiu române venite în Dunăre, din sus și din jos de pod, bătând țărnuț de dincolo și tunurile (închipuind oășmanul ar cerca a împedea trecerea). Comandantul cel mai înalt al armatei, Regele, cu generalii săi, vor privi trecerea de pe unul din vasele de războiu.

Trecută astfel armata dincolo, — își va urma timp de 6 zile, manevra de izgonire a dușmanului din țară, sub supravegherea Regelui.

Altădată manevrele acestea țineau, sub ochii Regelui, ca și la noi, 3 zile, acum vor ține șase, — și în vremea asta Regele și cei din jurul său, vor avea onoritul nu în vre-un oraș, ori sat în case țihnite, ci în niște vagoane de tren de pe linia ce le e mai aproape.

Să vestește, că mulțime de ofițeri înalți din armatele străine europene vor merge să vadă, interesanta și greaua manevră a armatei române!

Ce pătesc oștile la o astfel de trecere aievea?

Că e lucru mare o astfel de trecere de riu în zile aievea de războiu, — ni-o arată viu pătania Rușilor la 1877, când au trecut Dunărea ca să sară asupra Turcilor. Iacă cum povestește G. Coșbuc că s'a început și îndeplinit trecerea Rușilor peste Dunăre:

»În fața orașului Zimnicea, în mijlocul Dunării, este un ostrov mic, acoperit cu pădure de sălcii.

Într'o noapte din vara anului 1877, s'adunară în ostrovul acesta șaptezeci de companii de pedestriți rusești, având luntre, ca să poată trece Dunărea pe malul turcesc.

Era întuneric de tot, cerul înorat, Dunărea să sbătea de vânt, iar dincolo, pe mal, în cetatea Șistov, era multă putere de oști turcești. Îndată ce-a înoptat, un general rus, Scobelev, urmat de zece cazaci, intrară în Dunăre și o trecură cu inotul pe-o vreme așa de tulburată, era îndrăzneț lucru să treci călare Dunărea, dar generalul era om cu capul a-mână, iar caii cazacilor a-leși de buni din toată oștirea.

Ajunși dincolo de riu, cazacii s'ascuseră pe sub ripele malului. Ei aveau să înlesneasă apropierea luntrelor rusești de mal.

Pe la miezul nopții, Rușii din ostrov să urcară pe plute și începură să treacă Dunărea. Erau vr'o optzeci de plute. Soldații aveau poruncă să se supue orbește poruncii mai-marilor și să nu descarce pușca, ori ce, li s'ar fi întâmplat!

Sgomotul valurilor întrecea cu țările pe al lopotilor, așa că Turcii,

cu toate că erau cu ochii în patru, nu simțiră pe Ruși. Plutele erau minate de cei mai buni vlsiași ai oștirii de pe Mare, — cu toate acestea puterea apei le-a împrăștiat, încât numai cîte-va au putut ajunge la locul hotărât, celelalte au fost împinse mai la vale cu cîte două și trei mii de pași!

Rușii s'adunară cu grabă la un loc. Dar cei ce au fost azvirlți de apă, au trebuit să se strecoare pe sub mal până la locul hotărât, și'n vremea asta i-au simțit Turcii. Aceștia au început să tragă focuri. Era întuneric însă, și ei nu vedeau nici unde trag, nici în cine. Dar începură să pîndească drumul Dunării.

Rușii s'adăpostiră sub mal așteptînd să vie alte rînduri de Ruși cu plutele, ca să s'adune oștire destulă și-apoi să sară pe Turci.

Celor ce-au venit după aceea, le-a mers răul Turcii își îndreptară puștile și tunurile pe de-asupra rîului și trăgeau într'una, și cu toate că nu vedeau plutele și trăgeau numai într'o părere, au isbit pe multe și le-au înecat!

Un obuz a izbit un ponton plin de cai și cu tunuri pe el, și toți soldații cu tunuri și cu cai cu tot să prăbușiră în apă! Pe ponton era și un colonel, sare știa să înoate foarte bine, și ar fi putut să scape, dar avea la git o traistă de piele plină cu ruble pentru hrana soldaților și greutatea traistei l'a dus în adînc!

Cît a fost noaptea au tot trecut Rușii, înghotindu-se pe mal și așteptînd pe brînci ceasul năvalei.

Dupăce a început să se zărească de ziuă, Turcii s'adunară cu toată puterea pe creasta dealului și împiedău plutele să se apropie de mal. Atunci, fără de veste, eșiră Rușii adăpostiți sub mal și cu strigăte de năvală, săriră asupra Turcilor.

Turcii bănuiau că sunt Ruși sub mal, dar nu așa de mulți. Și cu toate că văzură răsărind atîta mulțime de Ruși cu balonetele pe pușcă și cu tunuri, Turcii nu să speriară și începură să scoboare spre ei, ca să-i întimpe. Dealul era acoperit cu vii, și era priincios și unora și altora. Rușii, după poruncă, înaintară printre vii, fără să tragă focuri. Ei să repezeau numai cu baloneta. Toată dimineața s'au învălmășit acolo pe deal încît erau mai mulți morți în vie decît araci.

În vremea asta, Rușii seoseau mereu cu plutele și mereu alergau tot mai mulți spre creasta dealului.

Turcii să luptau în două părți, unii țineau plept aici năvălitorilor, iar alții băteau Dunărea. Toate plutele Rușilor erau pline de morți, multe să scufundară cu tunurile și cu hrana soldaților! Unii dintre Ruși, acum că era ziuă, mai scăpară cu inotul la mal.

O plută, pe care s'afflau vr'o șezzeci de soldați, a fost luată la ochi de Turci, cu salve. La salva dintii căzură morți treizeci și patru

dintre ei. Pluta, dusă de puterea apei, trecu tocmai pe dinaintea pedestriților turcești, și la a doua salvă căzură morți toți soldații afară de trei. Aceștia trei să munceau s'abată pluta; căci să ducea ținta spre mal în mâna Turcilor, dar a treia salvă de pușcă ucise pe doi dintre dinșii. Atunci, cel din urmă soldat rămas în viață — rănit și el în spate, — sări în apă și înotă îndărăt spre un ostrov mititel. Dar un turc s'a luat după el, pe mal, urmărindu-l, și cînd eși bietul Rus la mal, îl izbi glonțul turcului drept prin umăr. Rusul s'a ascuns prin bălării și a stat cinci zile în apă până 'n piept, iar a cincea zi l'a găsit acolo o corabie rusească, lîhnit de foame și aproape mort și cu ranele putrezite.

Așa a fost începutul trecerii Rușilor peste Dunăre! A doua zi ei își făcură un pod de plute, dar peste noapte l'a rupt vîntul. Și-l făcură din nou, mai trainic, în vr'o cinci zile. Lemnăria o avea adunată la gura Oltului, dar până au adus-o le-a trebuit vreme, căci trebuia s'o treacă prin fața orașului Nicopole, pe sub bătaia tunurilor turcești. Au trecut-o noaptea dar cu multă primejdie și moarte de oameni.

Pe podul acesta, lung de un chilometru, au trecut zi și noapte oștirile rusești și s'au îngrămădit pe capul Turcilor. Aproape două luni au trecut și pedestriți cu tunuri și călăreți, și care cu munițiuni și cu hrană...

Astfel de lucruri grozave să petrec în jurul trecerii unui rîu în vreme de războiu, — și pentru a-ți feri oștirea de prea cumplite suferințe în astfel de zile, trebuie să o înveți bine înocă în zile de pace a face trecerile.

Acest scop îl are interesanta manevră română din toamna a-aceasta.

Bistrițenii

pentru nenorocii prin potop.

Să știe ce grele furtuni potopitoare s'au descărcat în primăvară peste comitatul Bistrița-Năsăud, făcînd groznică pagube prin aceea că a prăbușit case, a luat și dus edificii economice, a rupt pomi, a prăvălit turnuri. Multe sute de familii române au rămas sărace lipite pămîntului. S'a pornit adunare de milă pentru ele. Printre cei cari și-au făcut mai cu suflet datorința de a sări în ajutorul nenorocitorilor, — au fost Românii buni din Bistrița, cari au adunat sume frumoase și le-au trimis întru alinarea suferințelor celor năpăstuiți, nu numai pentru cei mai apropiați de ei, ci și pentru cei din Bănat și din părțile Clujului.

În frunte au mers băncile noastre românești din Bistrița: »Bistrițana« și »Coroana«. Cea dintii a iscălit pe lista Inteligenței române de acolo 200 cor., iar pe alte liste ce au mai trecut pe ea în același scop, purtate de alți adunători de milă, a mai dăruit 260 cor., — »Coroana« a subscris 300 cor., —

iar cîte 20 coroane au dat: Budușan D., Dr. Cluta, Dr. Tripon, Dr. I. Pop, I. Corbu, Dr. Longin, Sam. Poruțiu, Dr. Linul, Dr. Pahome. Cîte 10 coroane: dna V. Manu, E. Vîrtic, G. Stanciu, V. Poruțiu, G. Cutean, Dr. Onișor, Dr. Al. Pop, Dr. Scridon. Cîte 5 coroane: Dr. Oherman, D. Băican, G. Pletosu, I. Podoaba, P. Tofan, I. Serban; I. Constantin 4 cor.; E. Chiifa 3 cor. Cîte 2 cor.: Dna I. Salasi, S. Pașcu, Pr. Cutean, B. Poruțiu, Dr. Poruțiu, I. Petrujel, Dr. D. Pop, Dr. I. Lazar, A. Belteag, Cîte 1 cor.: M. Dr. Pop, E. Roșu, N. N., Cetuș, N., R. Ghița, A. Silasi, V. Borda, Șuteu G., N. Ghîghinita. De tot 824 coroane.

O a doua listă, a poporului român din Bistrița, a adunat: Dela Mitru Marcu 5 cor., Vasile Sabo 4 cor., Stefan Filimon 4 cor., Pavel Singiorzan 3 cor., Mitru Turcu 2 cor., Mitru Marcu junior 2 cor., Mitru Hopirca 3 cor. — Iar cîte 2 coroane au dat pe lista asta: Maria Ungur, Mitru Cusman, Mitru Bucur I. P., George Nagy, Ioan Nagy, Vasile Calic, Mitru Bucur senior, Fironica Bilegan, Ion Toma, Mitru Berbecariu faur, Mitru Dorofteiu, Ion Hopirca, Ilie Hopirca, Mariuca Budușan, Ion Someșanu, Paraschiva Botcar, Mihailu Singeorzanu, George Becheș, Ion Șandor.

Apoi vre-o 80 de inși au dat cîte 1 cor., alți mai mulți cîte 80 fil, 60 fil. 40 fil. 20 fil. 10 fil., — de tot s'a adunat pe lista asta a poporului 200 cor. 42 fl. (Numele tuturor acestora le vor publica foile de zi, cari au mai mult loc pentru astfel de dări de samă).

Pentru adunarea acestor ajutoare, Românii Bistrițeni s'au fost constituit într'un comitet de colectă, stînd din directorii celor două bănci românești din Bistrița: »Bistrițeană« și »Coroana« și cei doi protopopi din loc. — Ei au adunat în favorul fraților din Ardeal și Bănat — pîgubiți prin furia elementelor, suma de 1026 coroane care au împărțit-o în modul următor:

1. Pîgubiților din comuna Matei, Cor. 150.
2. Pîgubiților din comuna Bunganard, Cor. 100.
3. Pîgubiților din comuna Ujfalău Cor. 70.
4. Pîgubiților din comuna Chețiu Cor. 120.
5. Pîgubiților din comuna Boziaș Cor. 50.
6. Pîgubiților din comuna Valea-rea Cor. 70.
7. Pîgubiților din comuna Unguraș, Cor. 40.

Total 600 coroane, care sumă s'a trimis Ordinariatului diecezan din Gherla spre a se împărți în proporția de sus. Domnului Dr. Eugen Bran advocat în Teaca i-s'a trimis suma de 146 coroane spre a o împărți: pîgubiților din Archiud Cor. 66 iar celor din Băița și Ocnița suma de 80 coroane. — Dlul Emil Căliman preot în Berecktelke i-s'a trimis 30 coroane pentru pîgubiții din Brețcu, iar fraților bănățeni li-s'a trimis prin »Românul« 250 coroane. Cu listele de contribuție au umblat domnișoarele: E. Pletosu, T. Podoaba, E. Scridon, V. Borda, precum și plugari și economi. Adunătorilor și dăruitorilor li-se aduce mulțumită de Comitetul de colectă.

Vorba și fapta.

Care-i mai tare?

— Răsunet la stările dela Ilia. —

Ca să vadă bunii noștri cetitori cât de mult noi am nimerit a grăi în conglăsuire cu multe alte inimi românești cari cetesc cele fol, cînd am băgat vină dlu protopop dela Ilia pentru ținuta sa mai nouă în atingerea cu ungerii de acolo, cunoscați ca niște primejdioși vrăjmași a năzuiașelor românești, — lăsam să urmeze aci scrisoarea ce ne vine dela „un cetitor“, e tot inteligentul „cetitor“ din a cărui lsteață peană am publicat primarticolul din fruntea numărului trecut. Iata ce ne scrie:

»Libertatea« în numărul său din urmă a publicat bucăți dintr'o scrisoare ce i a trimis-o întru apărarea sa un protopop, părintele Zevedei Mureșanu din Ilia. Acest preot s'a făcut vinovat de păcatul înfrățirii cu ungerii și cu deputatul lor Hantos (căci al nostru de bună samă nu-i, măcar că cercul Iliei are majoritate românească). A fost la bancheta dat de ungeri deputatului lor, poate ca să-i arăte mulțămirea poporului românesc pentru aceea, că Hantos luptă împotriva drepturilor noastre naționale! Și a mai făcut ploconeli și ungerilor reformati, mîncînd la un banchet și cu lei... de bucurie că acela și-au făcut un clepot nou la biserica lor ungurească. Totuși dszice:

„...nu există Român mai mare ca mine și cu simțăminte adevărat românești!..“

Apărarea asta a părintelui protopop face să ne oprim o leacă la ea. Auzim atît de des vorbe ca ale sale, încît trebuie să cercetăm odată, dacă asemenea »dezvinovățire« să poate primi.

Cum caută Sfinția Sa să se desvinovățească? Caută să nimicească și șteargă fapta sa ungurească prin o vorbă românească! Dar are o vorbă puterea de a cumpăni o faptă? Poate să o ucidă și să o facă nefăcută? Nici-odată! Vorba trece, fapta rămîne! Dacă ai ucis un om, o mie de vorbe de pocăință nu-l vor mai învia, nu vor mai îndrepta ceea ce ai făcut dintr'o singură izbitură! Rămîne mort ca toți morții. Fapta este mai tare decît toate vorbele, și nu vorba o va ucide pe ea, ci dimpotrivă fapta rea ucide toate vorbele!

O pildă luminoasă ne dau chiar vorbele stăpînitorilor noștri ungeri. Nu este unger sus pus, ministru, deputat sau ziarist care, dacă-l întrebî, să nu-ți spue cu mîna pe inimă, că el »iubește poporul românesc«, că nu-l e dușman, ci cel mai călduros — prietin și binevoitor. Atîtea vorbe și făgădueli frumoase pentru neamul românesc, cite s'au spus de Unguri în dieta țării și cite s'au scris în ziarele ungurești, ai putea să umpli cu ele, dacă ai sta să-le aduni, cărți groase și nenumărate. Și cu toate astea, conducătorii și deputații noștri, nu vor să le dea crezămînt de al zice că s niște oameni halni, in-

dărătnici, dacă nu ai ști cum stă treaba! Pentru ce? Pentru că lei vād *faptele* guvernelor ungurești, vād asuprirea grozavă cu care poporul românesc este impilat de atîta vreme. lei vād spinarea Românilui încovoiată supt povara durerilor, vād sute de școale închise, tricoul românesc sfășiat, bărbații loviți cu patul armei sau împușcați pentru un singur cuvînt, vād sărăcia în coliba omului și zeci de mii de țărani ai noștri părăsind țara, luînd drumul Americii, lăsîndu și copilașii și nevestele plîngînd, pentru că ei să muncească spre a plăti birul cu care să hrănesc răsfațații.

Astea-s *fapte*, și sunt de o mie de ori mai tari ca vorbele amăgitoare de dragoste ale ministrilor și deputaților ungeri.

Guvernele noastre fac ca omul care își biciuește mereu calul, iar între loviturile îi spune mereu vorbe drăgostoase! Pentru aceea poporul nostru nu le poate da crezămînt, căci dacă biciul te arde, vorba dulce nu poate fi decît mincinoasă.

Părintele protopop dela Ilia crede și Sfinția Sa, ca stăpînitorii noștri, că *vorba* sa românească de dragoste pentru neam, va putea să șteargă *fapta* sa care e altfel ca vorba, și să o facă pe aceea uitată?

»Ce lucru mare«, — și-o fi zis Sfinția Sa, — să mergi la un banchet unguresc, să te înfrățești cu Ungurii! Dai a doua zi o declarație la gazeta că, deși ai mîncat papricaș și ai beut șampania Törley, cu nemeșii, tot ești în sufletul tău Român bun, Român »mare«, ca nimeni altul... Și cu atît ai astupat gura celor ce te cîrtesc, ai împăcat și pe Români și pe Unguri și ești bine cu toți. Te pupi și în dreapta și în stînga, și ai scăpat totuși de ponosul gurilor rele.

Mă mir de bieții deputații noștri, de Dr. Maniu, Dr. Vlad, Dr. Vajda, altfel oameni deștepți și cu minte, cum de n'au știut să-și îndulcească traiul cu Ungurii după recepta părintelui protopop. Trebuia să se înfrățescă și ei cu Ungurii în dietă, trebuia să laude pe ministri și să le zică la deputații ungeri tot »edes baratom«, în loc să se certe acolo, luîndu-se aproape de cap, pentru prigonirea noastră. Iar întorși acasă să zică așa cătră alegătorii lor români:

— Fraților! E drept că ne-am pupat cu toți Ungurii, dar voi ne cunoașteți că avem în plept simțiri românești și că suntem Români mai mari decît oricine! Fiți cumînți! Voțați-ne deci încredere!

Iar oameni ca Burdea, Mangra și Șeghescu, ce ușor ar putea să scape de atîta ponos și atîta hulă cită au pus gazetele noastre pe ei! După fapte ticăloase și mîrșave împotriva neamului, ar da și ei trei rînduri scrise la aceleași gazete cari i-au hulit, cumcă nu-l adevărat că-s rîi Români și că au... »cele mai curate simțiri românești!«

Și ar fi lucru lămurit și treabă regulată. De drag să fi pretin cu Ungurii și să te bați în plept, to-

tuși, că ești Român mare! De drag să-ți vinzi neamul și să trăiești și bine cu ei!

Și apoi să nu rizi că să mai găsească niște proști, cari să facă altfel, oameni cari să injure pe Unguri, să-i mustre și să se războiască cu ei, ba să mai infunde și pușcări ungurească, nebunii! Nu-i așa, părinte protopop?

Sfinția Ta vei zice că-i așa, dar, vezi, noi zicem că-i altfel. Noi știm una: că un bărbat care-și înșeală nevasta cu altă femeie, nu poate dobîndi iertare dacă după aceea o mîngăie, că tot numai pe ea, pe nevasta legiuită, o »iubește!... Este drept că sunt femei cari își iartă bărbații, dar neamul românesc nu-i femeie lăpădată, s' o amăgești cu vorbe deșertel! Nu, el este un judecător trez și aspru, care îți cîntărește și fapta și vorba! Și cântarul lui nu greșește! Cînd vei pune într'un taler vorbele, el nici nu să va cînti măcar; dar cînd vei arunca în talerul celalalt faptele, vei vedea cit să va cufunda de greu! Și atunci vei înțelege, prea tîrziu, părinte protopop, că vorba e mai ușoară, mai pleavă, decît fapta!

A fost odată un om, pe care firea îl trăgea spre codru, unde ucidă pe călători și-i prăda fără milă în drumul mare. Și știți cum credea acest nenorocit că își va mîntui sufletul după moarte? După fiecare omor, să puna pe post și pe rugăciuni. După fiecare foc de pușcă ori lovitură cu măciuca, el își făcea cite zece cruce, iar cînd isprăvea de prădat pe cite un drumeț, să puna în genunchi și zicea »Tatăl Nostru și »Crez«-ul ca să arete că el altfel este om cu »frica lui Dumnezeu!«

Oare omul acesta va fi dobîndit împărăția cerurilor, sau focul gheenei? Ce zici părinte protopop? Sfinția Ta, ca preot, trebuie să știi mai bine ca noi, ce spune la Scriptură.

Dacă crezi că acest om cu sufletul lui pe dos, va fi dobîndit mîntuirea sufletului, dacă socoți că vorbele vor fi spălat faptele lui, atunci de bună samă vei da canon de dezlegare și credincioșilor Sfinției Tale, cari vor urma pilda lui și celor cari urmează pilda Sfinției Tale, iar dacă bazaconia de mai sus, n'o poți crede, apoi nici în alte iertări a pupăciunilor cu Ungurii, fi bun și nu crede!

Coreșpondență.

De pe valea Jiului.

Poporului românesc de pe Valea Jiului i-se dau rare privilegii să vadă adunați mai mulți cărturari de ai săi, din gara cărora să audă învățătură folositoare. A ci sunt fabrici și fum mult. Ovrei și mai mulți, dar lumină, carte românească, nu prea este.

Abea acum oțeva săptămîni s'a înființat în Petroșeni un des-

părțămînt al »Asociațiunii« care așteaptă ca să i-se dea viață, să împlinească ceva din chemarea ce o are.

O clipă de sărbătoare am avut însă Duminica trecută, la 1 Septembrie, cînd a fost introdus în parohia din Petroșeni preotul *Ion Duma*. Serbarea aceasta a reușit foarte bine în toate privințele. Vremea frumoasă, biserica împodobită, poporal în număr foarte mare, cinci preoți slujind în frunte cu protoprezbiterul Dr. Cornel Popescu din Hateg, — totul a fost mare, așa ca să dovedim streinilor nimiti, că »băieții« noștri nu știu numai să lucreze la cărbuni, ci — prin biserica de oamdată — probează și că au știință de sine românească și creștinească.

Dar să spunem ce a fost, ca să se vadă din fapte însemnătatea zilei aceleia pentru Românii din Petroșeni și împrejurime, căci au fost mulți creștini și din comunele învecinate, Livezeni, Petrițele, Bănița și Dilja.

La intrarea în biserică a dlu protopop cu noul preot Duma preoții celalți, dinpreună cu oamenii aflători la utrenie, au ieșit întru întîmpinarea lor, iar dl Petru Iacob a tîlmăcit simțemintele poporului și ale comitatului parochial într'o vorbire frumoasă. A răspuns părintele Duma, făgăduind că va lucra după toată știința și puterea lui pentru înaintarea în bunurile sufletesti și materiale a credincioșilor încredințați păstoririi sale. La sfîrșitul liturghiei, slujită cu evlavie și frumusețe deosebită, de șase preoți, pînă protopop dă tînarului paroch Duma sînta evanghelie și cheile bisericii, arătînd poporului cum trebuie să primească cu cinste și să inbească pe noul conducător, iar acestuia îi dă povețe și îndrumări pentru slujba în care să afie de acum înainte.

Părinte Duma, primind semnele de paznic al bisericii, răspunde. Arată care este chemarea preotului într'un loc ca Petroșeni, cum trebuie să l asculte și să i urmeze credincioșii, dacă vrean să sporească în cele bune! Face făgăduință să fie ascultător legilor bisericești și binelui Românilor, să fie neadormit privighitor al trebuințelor sufletesti și propovednitor fără preget al lucrurilor de folos. La sfîrșit mulțamește lui Dumnezeu și celor ce să cuvine dintre oamenii cari l-au ajutat la slujba preoției.

După acestea poporul să înșirue în rînduri dese în fața bisericii, să scot praporii și crucea, ies și preoții, și pe cea mai de frunte dintre stradele Petroșenilor, creștinii pornesc în sunetul clopotelor și cîntărilor sînte, spre podul apei zisă Măleia, unde să afie un loc cu pașiște și cu copaci bătrîni.

Aici s'a făcut maslu și sîntirea apei, s'a miruit și botezat poporul, pe urmă ne-am întors iarăși în fața bisericii.

Cu totul au fost aproape la o mie de oameni.

Iti era mai mare dragul să vezi valurile de creștini, în fel și fel de porturi românești, cum să le-gănuau în mers, în băteaua searelui, și cum să umpleau ferestrele de streini, cari ne priveau minunați și cu umbre de respect în ochi.

După slujbă a fost prinz comun la restaurantul unui srb (căci birt românesc nu avem), unde s'au adunat vre-o 35—40 de fruntași. S'a închinat pentru Metropolitul, pentru dl protopop, pentru părintele Avram Stanca, pentru noul preot Ion Duma, pentru poporul nostru din Petroșeni, preoții cari au slujit, și pentru alții.

La urmă oamenii s'au depărtat mîngăiați în suflet, întăriți în credință și plini de nădejdi, că tină-rul lor preot va munci în cgorul înorat de părintele A. Stanca până acuma, cu roade îmbucurătoare.

Să-i ajute Dumnezeu.

Un lucru însă trebuie să întreb: cum să face că Petroșenienții nu au cor bisericesc? Alții oameni am văzut la biserică, am auzit voci bune, — și totuși să lasă fără cor! Nădăjduesc că lipsa aceasta să va implini, ca la trecerea mea cea mai apropiată pe aici să pot avea cuvinte de laudă și în privința asta.

Trecătorul.

Zborurile Vlaicu.

La Seliște.

Intregim știrea scurtă dată în numărul trecut despre zborul inginerului Vlaicu la Seliște, cu încă următoarele amănunte:

De față la zbor au fost aproape numai Români, — dat fiind ținutul curat românesc al Seliștei. Venise satele din jur aproape cu mici cu maril!

Indeosebi însuflețitoare a fost intrarea Peienarilor în Seliște. Paternica și fruntașa comună de munte, Poiana, a plecat spre Seliște în un convoiu minunat: Peste 100 de trăsuri au pornit în șir nesfrîșit încărcate de popor de stau să se rupă, iar în frunte aveau o grupă de 50 de pedestrași, flăcăi și bărbați tineri din comună, cari pășeau voinicește pe sunetul marșurilor din fanfară (muzică de instrumente de suflat) pe care a format-o tineretul din comună. Fanfara suna, iar voinica ceată cînta marșuri naționale. Unde înceta fanfara, începeau tebele și mergeau cătănește — de-ți era mai mare dragul! Cînd treceau prin cîte-o comună ce le era în cale, tot satul să nita și-i admira și să lua pe urma lor, — așa că atunci cînd a ajuns la Seliște, convoiul crescuse foarte mult!

Au fost primiți de Selișteni cu mare însuflețire!

La zbor venise și mulți domni români, ba și streini, din Sibiu.

Printre oaspeții prețuiți a fost și marele român Va-

sile de Stroescu, venit aci dela scările din România, la cari să așă.

Să scoate la iveală, că aci, stînd aproape tot publicul privitor din Români, — nu s'au văzut cete de oameni cari să privească fără plată, — ci tot omul își ținea de datorința de onoare a lui, să-și plătească taxa de privire. Pentru aceea zborul a fost reușit și din punct de vedere material. — Așa să și cade să fie peste tot locul!

Zborul însuși a fost foarte reușit. Doar că, prevăzîndu-se că va fi încurînd ploaie, — s'a început mai înainte de oara pusă și așa unii, puțini, cari nu au grăbit, au întîrziat. A zburat cu aceeași siguranță și eleganță, care e deja cunoscută. Dar după 22—25 minute de zbor, deși dl Vlaicu avea gînd să stea mai mult timp în aer, — a fost silit a să cobori, căci îl ajungeau întîii stropi de ploaie. S'a coborît frumos, și abia că s'a dat jos, a început ploaia și a făcut lumea privitoare să grăbească spre comună, căutîndu-și adăpost.

La Tîrgul Murășului

a zburat Duminecă. Lume foarte multă! Dar și aci cam 70 din sută erau Români curăși din toate văile și dealurile din tot jurul. Ungurii, numai prea puțini. Doar a 4 a partea privitorilor de pe locul cu plăți, ori aici atîta. Multimea lor n'a vrut să meargă să dea plată pentru a vedea pe „Valahul”. A stat pe-acasă ori pe de laturile locului închis pentru zbor, căci ziceau că l'or vedea ei un pic și așa pe nimic, de-o trece peste ei..

Dl Vlaicu care a avut timp princios, a zburat desăvîrșit de frumos și a stat în aer mai bine de jumătate de ceas, încîntînd pe toți prin mișcărilor sale elegante, frumoase, ușoare. S'a dus și s'a rotit de mai multe ori și asupra orașului, ca să-l vadă și Ungurii cei cari n'au vrut să iasă de-acasă, ca să nu ajute cu vre-o coroană la cheltuielile aranjatorilor, la reușita și materială a zborului. Dl Vlaicu a ieșit bine, căci dsa s'a dus la Tîrgul Murășului invitat de o grupă de întreprinzători, cari i-au plătit înainte 7000 cor. ca să zboare, — dar întreprinzătorii, un ungar și doi Români, — așăm că nu și-au putut coperi speșele avute, cari au fost însemnate. Au suferit perderi doar de peste 10.000 cor.

Căci pentru toate li-s'au luat bani foarte mulți: pentru reclame, pentru hangar, pentru bănci și logi. Pe toate au pus meșterii și tipografi unguri paprikă.

Cu zborul lumea a rămas deplin mulțumită, fiind și acesta un zbor desăvîrșit!

Dacă timpul, care a început a fi ploios, li va fi princios și Duminecă în 8 Sept. — apoi dl Vlaicu va zbură la Ibașfalău, unde să fac frumoase pregătiri, — despre cari iaca ce ni-se scrie:

La Ibașfalău.

Puțin timp ne mai desparte de ziua de 8 Septembrie, cînd să va ținea zborul lui Vlaicu la Ibașfalău. Cu toate că terenul e pregătit pentru reușita deplină a zborului, totuși să desvoaltă încă o lucrare viună de cătră arangeatorii nostri. Satele sunt cutreerate de acei cari să știu însufleți de idei mărețe, și placate mari vestesc Românilor din tot ținutul, că ziua de 8 Septembrie va fi zi rară și măreță pentru românii tîrnăveni.

Însuflețirea e mare și între românii tîrnăveni, ba și între streini. Nenumăratele epistole cu înștiințări ce sosesc zilnic, prevestesc o reușită strălucită. Cu deosebire sunt mișcătoare rîndurile scrise din partea plugarilor, prin cari îndeamnă ducerea la îndeplinire a acestui lucru măreț, făgăduind în acelaș timp venirea lor cu sutele și miile.

Va fi o clipă măreță, cînd șoi-mul nostru să va avînta cu pasărea sa măiastră în sferile senine, străbătînd zările și arătînd privitorilor gloria geniului românesc.

Nimeni să nu lipsească în ziua de 8 Septembrie dela Ibașfalău, dela mărețta arătare de care să bucură neamul întreg!

Preoțimea noastră își va implini o datorie sfîntă, indemnînd pe oameni să vină în număr olt mai mare. Simțul românesc va crește în inimile celor ce vor vedea pe întîiul zburător peste aceste hotare și vor vedea acest întîiu deschizător de drumuri nouă, e un frate al nostru, Român, fiu al unui fericit țăran român de lingă Orăștie.

Căldător.

NOUȚĂȚI

Expoziție de vite în Orăștie. „Reuniunea Economică” dela Orăștie, va arangea în toamna aceasta o expoziție de vite la Orăștie, — la care vor lua parte vre-o 7 comune de pe țărmii Murășului. În curînd se vor trimite înștiințările cu programul și chemarea la participare.

Tot în toamna asta Reuniunea va ținea două mari sîrbări a pomilor: ducînd spre plantare cîte 800—1000 de altoi în două comune vecine pentru cari s'au cerut altoi din pepinierele de stat și credem că negreșit ni-se vor și da în acest fel Reuniunea vrea să-și înceapă o viață nouă, mai activă.

Dela Atelierul de țesătorie.

Domnișoara Tiberia P. Barci-anu, apreciată conducătoare a „Atelierului de țesătorie și cusătorie” întemelat și susținut de „Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei”, la Orăștie, fiind distinsă din partea „Asociațiunii” cu stipendiul „Vasile Stroescu” de 2500 cor., și-a luat cu începutul lunii Septembrie, concediu de un an de zile. În timpul acesta Dsa

va cerceta una din marile școli de specialitate din Viena. Li dorim succese strălucite, ca reîntoarsă acolo de unde a plecat, să poată duce la împlinire deplină idealul Reuniunii, care susține Atelierul dela Orăștie, în serviciul căruia a stat Dsa și până acum, muncind cu multă dragoste și pricepere din 1907 până azi.

Lucrările Atelierului vor fi conduse, până la reîntoarcerea Domnișoarei Barci-anu, de o altă dșoară română, versată în industria casnică românească: dșoara Victoria Barișiu, și astfel comenzile oueraturii publico vor fi îndeplinite cu aceeași acurateță și conștientozitate ca și până acum.

În două odăi ale Atelierului sunt espuse pentru publicul vizitator, felarite obiecte lucrute acolo pentru comande și de vînzare.

Jubileul seminarului din Arad. În Octombrie anul de față să implinesc 100 ani declînd s'a înființat și deschis seminarul teologic gr.-or. românesc din Arad.

La această împlinire a vremii, conducerea seminarului, pe care o are în mîni ca director P. C. Sa protosințelul Roman Ciorogariu, — pregătește o frumoasă sîrbătorire a înveselitorului fapt. Vor fi slujbe Dzeești în toate bisericile, cuvîntări despre întemeetorii acestui altar cultural românesc în acele vremuri grele, și să va scoate de sub tipar un istoric al seminarului care va fi totodată o oglindire a întregii dezvoltări culturale românești în veacul încheiat.

Logodnă. Dl Caius Brediceanu, avocat în Lugoj, s'a logodit zilele acestea cu dșoara Marioara Comșă, fica marelui comerciant și proprietar Ioan Comșă din Săliște.

— Dșoara Mărioara Neamțu și dl Toma Iancoviciu, logodiți Săliște, Orăștie.

Tot norocul!

— **Cărți de școală, caete tăblițe, creioane, traiste pentru cărți, și tot ce e de lipsă într-o școală, se pot procura mai lesne dela „Librăria Națională” S. Bernemisa în Orăștie (Săas vâres.)**

Cununie. Dl Victor Staciou și Cornelia n. Papp, cununați. Brad, 10 Aug. 1912.

Zburătorii români biruitori în fața streinilor. După zborurile încununate de strălucite biruințe, ale inginerului Vlaicu la Viena, unde întrecu pe cei mai meșteri zburători ai Europei, — un alt zburător român s'a dus să își cerce puterile cu zburătorii streini, în Anglia. Ofițerul român Coandă, din București a mers să ia parte la un zbor de întrecere în Anglia, pe mașini „Coandă-Bristol” (adecă mașina tip. francez Bristol, schimbată cu ceva înolri ale dlui Coandă). Și

a leșit printre cei dintii ca biruitor al zborului pe vreme grea de furtună, și s'a dovedit mașina lui ca foarte bună ținătoare a cumpenei, deci sigură că nu să răstoarnă, — cam așa ca a dlui Vlaicu, care e în privința asta, nelntrecută. Ministeriul englez de războiu a cumpărat 2 mașini de acestea de ale Românului Coandă, pentru a face probe cu ele la manevrele mari engleze ce au loc în curînd

Advocat în Vișeu-de-sus. Am onoare a vă aduce la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria advocațională în Vișeu-de-sus (Felsővisó). Cu stimă Dr. Vasile Meșter, avocat.

Baloane și mașini de zburat la manevre. În 30 August au sosit la Oradea-Mare două baloane militare ale armatei noastre austro-ungare și mai multe mașini de zburat, — și cu ele vicecolonelul (Oberstleitnant) Ușelatz, comandantul diviziei de zbor a armatei și doi ofițeri, Bier și Blaschke.

Măne, Vineri în 6 Septembrie n. baloanele și mașinile, urmate de mai multe automobile ale armatei, vor pleca de pe cîmpul de exerciții de lângă Orade, spre locul manevrelor, la Mezöhegyes (în comit. Aradului).

În „Foia Interesantă“ alăturată la acest număr al „Libertății“, cetitorul vede interesante chipuri de acestea dela manevre: mașini de zburat, biciclete, automobile, — etc

De protopop gr.-or. român la Biserica-Albă (dieceza Caransebeșului) a fost întărit dl Dr. George Dragomir, care a fost condus și așezat în scaunul său în ziua de Sfta-mărie prin trimisul episcopesc dl protopop al Vișetului Traian Oprea. Noul protopop a fost primit cu mare însuflețire de toți din tract, căci e unul din cei mai aleși și învățați fii pe care li are biserica noastră în acea dieceză.

Implinească Dzeu toate frumoasele nădejdi ce să leagă de păstorirea lui!

Strade laterale sub apă, în Orăștie. De câteva zile, în urma ploilor cari mai ales la munte au fost mari, — rîul Orăștiei a ieșit din alvii și a inundat iarăși părți întregi de oraș în apropierea lui; 3—4 străzi, „Fabica“ și cele vecine au azi înfățișare de vale. Iar partea de hotar zisă „Lunca“ e toată sub apă, spre marea pagubă a ecenomilor ce au locuri acolo.

E foarte neplăcut pentru locuitorii din ulițele numite să umble zile întregi prin apă ce le trece peste glesne, și să cadă prin gropile pe care nu le pot vedea. Și această neplăcere e numai pentru lipsa de grije a conducătorilor orașului, cari nu vor să reguleze odată rîul în acea parte, ca se scutească o parte mare a orașului de aceste neplăceri.

Vlaicu la Oradea-Mare. Pe ziua de 1 Octombrie n. să pregătește la Oradea Mare un zbor-Vlaicu.

Să nădăjduiește a avea o reușită bună, — avînd în vedere că și în Orade și în jur, Românii sunt numărăroși. Tot Bihorul va alerga să-l vadă. Așa că, chiar dacă publicul unguresc și jidovesc al Orașului ar face ca la Vasarhei, reușita tot ar fi asigurată.

Noi am fi ales mai bucuros Belușul ca Oradea.

Din Despărțămintele „Asociațiunii“.

Comitetul cercual al Despărțămîntului Becelean al „Asociațiunii“ invită cu toată onoarea membrii, precum și pre toți acei cari au la inimă dorul și dragostea de cultura și înaintarea poporului român la I. Adunare cercuală generală ce se va ținea în 8 Septembrie n. 1912 la 8 ore d. a. în școala conf. română gr. cat. din Becelean.

Programul oficios. O prelegere populară.

Tot în aceeași zi seara, trupa teatrală de diletanți din Năsăud va da Reprezentație Teatrală reprezentînd piesa „Năpasta“, dramă în 2 acte de I. L. Caragiale; iar Doara Iuliana Moldovan va concerta cu violina și cant.

După teatru va urma: Petrecere cu joc. Damele sunt rugate a se înfățișa întru cît e cu putință în costum național.

Domni mari la Arad.

— Marile manevre. —

În 9 Septembrie sosește în comitatul Aradului viitorul Împărat, Principele de Coroană Francisc Ferdinand. Vine peste Seghedin la Mezöhegyes. La ora 6 și jum. sosește trenul în gara dela Măcău, unde pe înaltul oaspe îl așteaptă vicșpanul și vre-o 40 de trimiși (atașați) ai statelor streine, cari vin și ei să privească marile manevre. De aci toți urcă pe trenul lor osebit și urmează trenul de curte al Principelui până la Mezöhegyes unde ajung la ora 8 și jumătate.

În gara dela Mezöhegyes îl întîmpină pe înaltul Domn ministrul Serényi cu mai mulți deregători ai statului și generalii.

După trenul Principelui peste jumătate de oră sosește alt tren de Curte, aducînd pe Principele Leopold Salvator, inspectorul artileriei (tunarilor), Prințul Friedrich, Carol Albert, și alții.

Principele primește întii raportul militar, apoi pe a celor civili.

În 3 Septembrie au sosit la Mezöhegyes 18 detectivi (polițiști secreți) din Viena și din Budapesta, cei mai isteți, cari vor fi de pază în jurul Moștenitorului, fără să-i și simtă lumina.

Dela 1 Septembrie începînd tot ținutul acela e plin de ofițeri înalți, generali, coloneli, maiori, — la tot pasul vezi strălucind cite-un guler de aur! Dar și gendarmi peste o sută.

O parte a mașinilor de zburat și a baloanelor au sosit, — iar cele mai multe sosesc pe Luni, în 9 Septembrie.

La manevră iau parte două corpuri de armată: Corpul 7 din Timișoara și 12 de Ardeal.

Precum vedem două corpuri de armată în care soldații sunt cei mai mulți Români! Cu ei face viitorul Împărat cea dintii manevră în Ungaria.

Tipografie românească în Lugoj. Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public român din Lugoj și jur, că am deschis în Lugoj, str. Niția-Pop nr. 6 (Internatul de fete gr.-or. român) un atelier de tipografie, aranjat cu cele mai moderne litere și mai perfecte mașini, sub firma: Tipografia „Minerva“ George Tăran, unde execut ori-ce fel de tipărituri ce se țin de arta tipografică, precum! Invitări de petreceri, bilete de vizită, bilete de cununie, bilete de logodnă, placate, bilete de mort, foi periodice, ziare, coverte, statute, etc. etc., executate după cel mai nou sistem și cu prețurile cele mai moderate.

Rugînd binevoitorul sprijin al onoratului public român, onorîndu-mă cu comanda de sale, semnez cu deosebită stimă: George Tăran proprietarul tipografiei „Minerva“ Lugoj.

Cu numai 1 cor. 50 fii.

dăm de acum (dela 1 Septembrie n.) până la capătul anului „Libertatea“ cu adaosele sale, celor ce intră ca abonați noi!

Dați această știre tuturor iubitorilor de cetire.

Trei monoloage.

foarte interesante și cu mult haz, a scos de sub tipar „Librăria Națională“ S. Bornemisa dela Orăștie — pe cari le recomandă mai ales tineretului, care vrea să joace teatru. Acestea sunt: „Musca“, „Nasul“ și „Intîia scrisoare de dragoste“. Fiecare costă cite 20 fil. și 2 fil. de una pentru porto. Cine le comandă toate trei, le capătă cu 50 fileri franco.

POȘTA REDACȚIEI.

Istodor Jarsu din Lăslcul român. Te rugăm să dai la cineva să-ne scrie cum e numele dtale adevărat, — că nu putem ceti de te chiară Jarsu, ori Jorsu, ori Jorj ori Zsora. Cu toată baterea de cap nu putem ghici. Te rugăm altădată a pune pe unul cu mână mai tineră să-ți scrie mandatul de trimis banii, scriind slovele limpede.

Tosa V. în Öregf. Am trimis un rînd de foi dară și „La Casină“. Dar acelea nu-s tot pentru dtă? E „Casină“ de sine? Noi am luat-o dară ca abonament nou. Decumva aceea e tot adresa dtale, resping pe un rînd de foi (cele de pe adresa veche). N'ai scris limpede și nu suntem siguri ce voești.

I. Tuța în Roșta (Verespatak). Foile dtale ne vin napoi, cu însemnarea dela postă că ești acolo „necunoscut“. Dă-ne adresa mai deaproape: strada și numărul casei.

Iodor Vlad în New. (Ohio, America). Iartă, dar nu putem pune în toate poveștea femeii aceleia fără minte. Nu privește marca obște cetitoare.

Vas. Poșta în N. Pentru o carte de acel fel am scris la o librărie din București. De ne scrie că să așii, îți spunem prețul. Pe aici nu știm să fie în limba română.

Dlul G. Roșu în Merch. Prețul celor 3 Monoloage e numai 50 fil. Fără bani nu să trimit. Cine să mai umble scriindu-te „dator“ prin cele cărți pentru 50 fileri. Pune prețul lor în mărci postale în o scrisoare, adresează-o „Librăriei Naționale“ dela Orăștie și îți vor veni broșurile. Pe cont ori încă cu „rambursă“, nu să trimit.

Dare de samă.

Subscriții — din încredințarea comitetului parohial gr.-or. din Zam — aducem și pe calea aceasta cea mai călduroasă mulțămîntă iubiților nostri credincioși, cari au binevoit a contribui cu suprasolviri la concertul reuniunii meseriașilor români din 8/21 April în favorul sf. biserici din loc:

Di Spiez Tivadar 8 cor.; Kovács Ignát 5 cor.; Alexandru Petrovits 4 cor.; Reimer Roza 4 cor.; Molnar Zsofia învăț. de stat 3 cor., toți din Zam; Alexandru Orbonaș, din Lăsa 2 cor.; Silviu Andrica paroch gr.-or. din Sirbi, Longin Goț cand. de preot Brănic, Serafin Berar paroch gr.-or. din Veșel, Andrei Tipei, Lazar Emanuel, Ormintean Iosif, Constantin Geucea, Nicolescu paroch gr.-or. în Toc, Filip Matincea timar Zam, cite 1 cor.; Longin Cercia din Uleș 60 fil.; Iosif Groza Inv. comunal Tămășești 40 fil.; N. Virgil Saloiva 40 fil.; Nicolae Ianc din Zam 40 fil.; Alexa Matincea timar 20 fil.

Intreg venitul a fost 200 cor. 90 fil. din care substragîndu-se spesele de 140 cor. 90 fil. a rămas un venit de 60 cor. din care 50 cor. s'au depus cu libel la bancă pentru înmulțirea fondului bisericesc și 10 cor. pentru înființarea bibliotecii școlare, pentru care corul meseriașilor le exprimă mulțămîntă și recunoștință.

Zam la 8 Maiu 1912 n.

În numele reuniunii meseriașilor:

Simcea Emanuil m. p., paroch—pregedinte.
Alexandru Pebroviciu m. p., cassar.
Dănilă Mariș m. p., controlor. (687) 1—1

Publicațiune de licitare minuendă.

Pe baza planului de edificare și a preliminarului de spese aprobat de autoritățile competente superioare, prin aceasta să publică licitațiune minuendă, pentru zidirea școalei gr.-or. rom. din Vaidei, tractul Orăștiei.

Licitațiunea să va ținea Duminică în 2/15 Sept., la 2 ore d. a., în școala din Vaidei.

Prețul strigării este 23.000 cor. cu observarea condițiunilor staverite de comitetul parohial în condițiunile de licitațiune.

Licitanții au a depune rîndu de 10%, înainte de începerea licitațiunei.

Planul de edificare, preliminarul de spese, precum și alte informațiuni referitoare la edi-

ficare și la materialul ce-l dă parochia, să poate vedea în cancelaria oficiului parochial local.

Comitetul își rezervă dreptul de a alege dintre minus-oferenți pe care-i convine.

Vaidei, la 18/31 August 1912.

Pentru comitetul parochial:

Zacharie Tilicea
prezident.

Nr. 492/912. vidi:

Vasile Domșa,
protopresbiter.

(685) 1—2

Cum să abonează

„Libertatea“

cu adanșele sale: „Foia Interesantă“ și „Bobârnoii“

Prețul foii „Libertatea“ cu toate 3 adanșele ei este pentru cărțurari 10 cor. pe an, 5 cor. pe 1/2 an.

Economilor

o dăm cu următoarele prețuri scăzute:

„Libertatea“ cu „Foia Interesantă“ împreună,

numai 5 cor. pe an!

sau 2 cor. 50 fl. pe jumătate de an!

Foia de glume „Bobârnoii“ să trimită numai economilor ce o cer și plătesc pentru ea 1 cor. pe an pe de-asupra. Economii cari vreau să le aibă dară toate 3 foile, trimit 6 cor. pe an.

Și mai ieftine

să dau celor cari cer cel puțin 5 rinduri de foi pe-o adresă: Acestora să dau: „Libertatea“ cu „Foia Interesantă“ numai 4 cor. 40 fl. (adeacă 5 rinduri de foi, pentru 5 abonați, cu 22 cor. pe an, sau 11 cor. pe jumătate de an). Sau cîte 5 cor. de unu, cu foia de glume cu tot.

„Foia Interesantă“, singură:

„Foia Interesantă“ pentru tineret, feciori și fete, o trimitem și fără „Libertatea“, și anume:

Dacă ni se cer cel puțin 5 „Foi Interesante“, la un loc pe o adresă, merg osebite pe adresa cui le-a cerut, trimițind 5 cor. pe an sau 2 cor. 50 fl. pe jumătate de an pentru ele.

Cei ce cer însă numai 2—3 „Foițe“ singure, aceia să se alăture cu bănuții lor la un cetitor care are „Libertatea“ și le vom trimite foilele lor în „Libertatea“ aceluia, avînd ei a și-o duce dela el.

Podoaba unei case

este: biblioteca, scrinul-cu oărți, care arată că în acea casă să află un suflet iubitor de lumină, de știință, de cartel

Și cu bani puțini

poți avea o bibliotecă aleasă în casă! Că să afli și lucrările cele mai alese, tipărite în cărțile ieftine, de 20—30 fileri, 1 coroană, — ca și omul mai sărac, tinerul doritor, să își poată cumpăra lucrarea vestită cutare.

„Librăria Națională“ S. Bornemisa dela Orăștie, vine întru ajutor celor ce doresc a-și arangea (rîndul, bibliotecă. Are planuri gata de bibliotecă ieftine

de 12 cor. 25 cor. 50 cor. și mai sus. Pentru 12 cor. îți trimite vre-o 50—60 cărțile literare și de știință, tare felurite și bine alese, înest sunt un bun fundament de bibliotecă (adunare de cărți) pentru familie, pe care cu timpul le întregesti după plăcere.

Cei ce voieți a avea bibliotecă bine aleasă, scrieți la „Librăria Națională“ S. Bornemisa din Orăștie (Szászváros), să vă trimită plan de cărți și prețul lor!

Cei ce aveți

bibliotecă, dar ați dori s'o întregiți, și nu cunoașteți cărțile mai nouă, cele mai alese, — scrieți librăriei că ce fel de cărți aveți până acum, și ea vă arată care cărți s'ar potrive mai bine, ca întregire în bibliotecă d-voastră.

Compacteur român

executînd lucrări de compactorie, dela cele mai simple până la cele mai fine, — legături de cărți pentru bibliotecă, broșuri, proto-coale pentru cancelarii, cărți de bănci legate în pînză, piele ori moleschin, trainic și fin, cu vînete simple ori aurite, —

— avem la Orăștie! Recomandăm celor ce au bibliotecă private ori a societăților, să se adreseze pentru compactarea cărților din ele, dlui Petru Ilieș, compacteur în Orăștie. (0) 1—

MII și MIL

de oameni binecuvîntă spiritul Menthol sărat „Omnia“, ca leac de casă distins, atît pentru morburî interne cît și dîn afară.

Incetează: dureri de cap, de dinți, de stomac, podagră, reumatism, cădere de păr, etc.

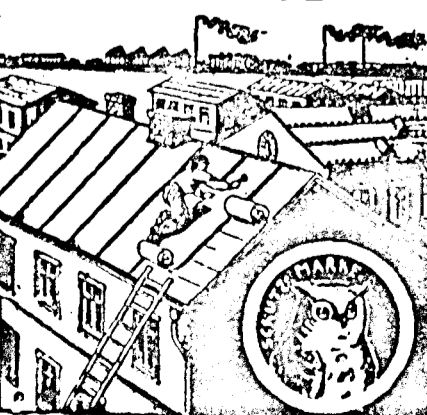
Depozit principal la:

Iosef Grafius, Orăștie.

Virgil Vlad, Alba-Iulia. (654) 4—20

KOLLARIT

LEDERPAPPE ELASTISCHE, STURMSICHERE u. GERUCHLOSE DACHPAPPE

Plăci de piele „KOLLARIT“ plăci cu compoziție de cauciuc, pentru coperit!

Plăci de piele „KOLLARIT“ foarte potrivit de coperit edificii economice și industriale!

Plăci de piele „KOLLARIT“ nestrăbătute de apă. Rezistă ori-cărei furtuni!

Plăci de piele „KOLLARIT“ nu trebuiesc colorate și așa nu recer spese de susținere!

Depozit exclusiv la:

C. Baicu.

(651) 4—13 Orăștie (Szászváros).

„Librăria Națională“ S. Bornemisa

Orăștie—Szászváros.

Are bogat magazin de cărți, pentru popor, frumoase, povătuitoare și de petrecere, apoi mare depozit de lucruri pentru scris, tot felul de revizite pentru școlari și cărți școlare, — pe cari le pune la îndemâna obștei cumpărătoare mai ieftin, ca oricare altă librărie!

Dintre noutățile literare, eșite mai nou de sub tipar, cele mai de samă sunt:

Volintirii, o prea frumoasă povestire de Ion Dragoslav. Prețul 30 fil.

Impăratul Rogojină, poveste meșter scrisă și foarte interesantă. Prețul 30 fil.

Sticla din urmă, piesă teatrală, plină de haz. Prețul 30 fil.

Versuri flusturate, un vol. de poezii glumețe, scrise de isteful Haralamb Călămăr. Pr. 60 fil.

„Bălălor și Tămăiță“, o cârtică de povești, întocmită anume pentru popor. Pr. 50 fil.

„Musca“, „Nasul“, „Inția scrisoare de dragoste“, trei monoloage interesante veșele. Prețul 50 fileri.

„Scrisori“, piesă teatrală într'un act. Prețul 30 fileri.

„Sara pe uliță“, dialog de Em. Suclu. Prețul 20 fil.

„Țiganul în cărută“, piesă de Em. Suclu. Prețul 30 fil.

„Zări din Univers“, de G. Todica, o cârtică interesantă despre întunecimile de soare. Prețul 30 fileri.

Prețul la toate acestea e cor. 360, dar acela, care le comandă toate deodată, le capătă, franco, cu numai 3 cor.

Pentru alte cărți interesante cereți catalogul cel mare al Librăriei, de unde să pot alege zeci și zeci de cărți frumoase și bune!

Cine comandă cărți singurate să pună bani și pentru postă, deosebit de prețul cărții, și anume de o carte mică, ieftină, cîte 5 fileri, iar de cele mai scumpe, cîte 10—20 fileri de fiecare. Cine nu trimite bani de postă, nu capătă cărțile. Care vrea să-i meargă pachetul cu cărți recomandat, să pună pentru recomandare, afară de banii de porto, încă 25 fileri.

Cereți catalog și trimiteți prețul cărților înainte la adresa:

„Librăria Națională“
Orăștie—Szászváros.

Sfat și ajutor!

Celor ce suferă de ardere de stomac, pedeci de mistuire, infundare, și de boalele legate de acestea, le aduc leacuri

PICĂTURILE de stomac a lui BRÁDY înainte

Picăturile „Mariazell“.

Să află în apotecă, 6 sticle 1.60, cor., încă 90 fil., 6 sticle cor. 5.60; 3 sticle mari cor. 5.30. Bani trimiși înainte ori cu ramburs.

Apoteca C. Brády la „Regele Ungar“,

Wien

I. Fleischmarkt 2., Depot. 5.

Fii atenți la marca de scriere care reprezintă pe Sf. Maria dela Mariazell, pe pachetarea reșie și subscrierea cu po. chipul de alături. Imitațiile să se respingă. (563) 12—25.

Candidat de avocat

sau scriitor cu desăvîrșire deprins în cancelarie de avocat, — află aplicare pe lingă plată bună, la:

(671) 2—3

Dr. Merő Samu, adv.
în Boroșineu (Borosjenő)

VINURI vechi și no — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), PETRU BENEÁ, căoi Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lingă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb 68 fil., Rizling 82 fil.,

Roșu 92 fileri.

Siller 70 fil.

Carbenet 100 fileri.

Vin din 1911: 62—66 fileri.

Rachie de trevere (comină) K 1:80
Rachie de comină, specialit. „ 2:20
Rachie de drojii 2 cor. 40 fileri.
Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachie să exponează sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. Vase împrumute pe timp de 2 luni. Pentru calitatea vinului garantem.

PETRU BENEÁ,
proprietar de vii.

(674) Világos, (Arad m.) 1—18

Fărină, — Tărițe.

Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluaturi (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abrahám Manó
Orăștie (Szászváros).

(572) 17—

Să caută

două cafe

de brânșă ferăriei și a băcăniei, la

„Consum“

societate comercială, Blaj.

Fondat
la
anul 1868.

Salon higienic de ras și frizat.

Premiat cu di-
ferite diplome
1890, 1891, 1892, 1897.

P. T.

Subscrisul viu și pe această cale a recomanda on. public Salonul meu de frizat, ras și tuns, întemeiat în a. 1868 (str. *Intre tirguri* Nr. 6, l. magistratul orașenesc) și în timpul din urmă rezidit și instalat cu aparate de desinfecție parisiene, utensilii antiseptice de clasa I. și cu toate aparatele prețioase timpului de față. — Promit serviciu *solid și prompt* și silindu-mă după putință a îndestuli până și pretenziunile cele mai exagerate. **Salonul higienic de primul rang**, va fi provăzut cu tot felul de articole de specialitate clasa I., precum: cremă parisiană de ras, praf de săpun etc. etc. Și pentru a feri mușterii mei de diferite *morburii*

de piele ce s'ar propaga prin întrebuințarea unui *piepten, perie și burete* pentru toți, — am instalat oglinzi cu mai multe pulpituri numerizate, așa că fieștecare mușteriu va avea *gratis* într'un pulpit (lădiță) piepten, perie de frizat, cremă parisiană

și un burete de gumii antiseptic. etc. etc., cu *prețuri foarte moderate*. — Semnez mai departe, cu privire la îngrijirea părului, am introdus după metoda modern de acum, *aparate parisiene de clasa I.* pentru spălarea capului atât pentru *domni* cât și pentru *dame*. — În urma acestor adoptări împreunate cu mari cheltueli, ce mi-le-am cruțat numai spre a aranja *Salonul higienic de primul rang în stil*

modern american

spre a îndestuli mușterii mei, și în speranța, că onoratul public și în deosebi cel *român*, mă va învrednici de spriginul binevoitor.

semnez cu toată stîmă:

IOAN ANDRESCU,
friseur și Perrückquer în ORAȘTIE.

(232) 7—10

Invățăcel

caut pentru prăvălia mea! De 13—15 ani vîrstă. Cunoștința de limbi face să fie preferiți.

IOAN MILEA

(683) 1—2

Agnita (Szentágota)

Caut crișmariu!

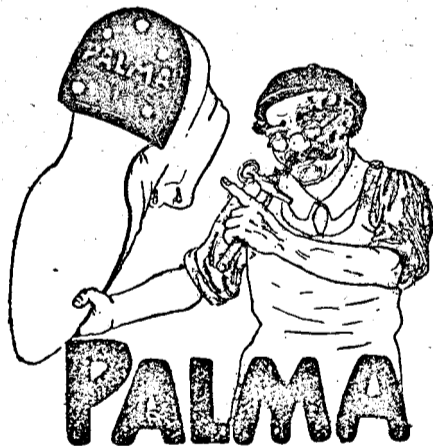
Pentru cîrciuma și restaurantul din Orăștie, strada Căstănelui, să caute cu 1 Septembrie n., — un *cîrciumar*. — Adresa:

KOHN MÖR

(681) 1—3

Orăștie.

Cele mai bune călcîie de gumii sunt călcîile:

(688) 13—9

Mărgăritarul dintre toate cafele de cereale — este Cafeaua de secară Perlă alui FRANCK.

Fiecare înghițitură din ceașcă adeverește superioritatea acestei calități foarte fine!

La fiecare cafea de cereale se cuvine însă o mică porție de Veritabil „FRANCK“: Aduș la cafea,

pentru a produce un gust complet, o culoare frumoasă și poftitoare. — Ambele sorturi să găsească de vânzare în fiecare magazin cu coloniale.

(614) 2—10

Pentru plenari.

În un oraș tare românesc, cu centru și poziție bună, din cauze familiare să vinde o lucrătorie de tinichigiu (*Pleuar*) cu unelte și mașinării cu tot, eventual să vinde și casa.

Doritorii să se adreseze Redacției foii. (682) 1—2

Invățăcel de librărie.

Caut un **invățăcel** cu 2—3 clase gimnaziale sau reale. **Librăria M. Onișor NĂSAUD** (680) 1—3

Casă de vânzare.

Casa cu Nr. 23 din strada Tămășesei, în Orăștie, e de vânzare din mână liberă. — Curte frumoasă, grădină mare, șopru, șură mare, etc. În fundul grădinii o altă casă. — A să adresa în casă. (684) 1—3

Calfă de ferar,

lucrător bun și potcovar deprins, — află aplicare îndată în lucrătoria subscrisului. Plată bună. Condiție statornică.

G. Spornic,
m. ferar în Căhalm (Kőhalm, 66).

(686) 1—2

Publicațiune.

În urma decesului soțului meu, exarîndez urgent o moșie de circa 580 jughere cat. Depărtare de tren 3 kilometri. — Doritorii sunt a să adresa la

(688) 1—3 **MARIA SALCA**
în Boarta (Mihályfalva), gara și posta ultimă Nagyselyk.

AVIZ.

La »Cassa de păstrare în Mercurea« (Szerdahely, Szeben m.) află aplicare un practicant cu praxă de bancă.

Condițiunile se comunică în scris celor ce reflectează. (677) 1—2 **Diracțiunea.**

Fost *Magaziner* la o fabrică de mașini, din cauza desfacerii fabricii, *caută loc de magaziner*, sau de servitor de cancelarie, sau supraveghetor de depozit, expeditor, sau altă slujbă de acest fel.

E om așezat, cu familie, fără patimi.

Adresa o dă Administrația foii. (675) 1—3

Econoamă

caută un învățător la sat, văduv și fără copii. Adresa o dă administrația foii.

Secretul meu.

Sistemul meu, de a cumpăra cu bani gata toamna, marfă de mîna întîie, — îmi face cu puțință a pune în vânzare

Vinuri bune,

curate. exclusiv din Ardeal, — pe lîngă prețurile cele mai ieftine!

Fă o probă cînd ai la casă un botez, o cununie sau altă sărbătoare familiară.

Prețurile: dela 56 fileri în sus. Felurite soiuri curate.

(671) 17—50 **HANS STEPHANI**
hotelier, Orăștie (Szászváros).

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 188.

Postsparcassa ung. 29.349.

„Banca generală de asigurare“
societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii **PARTENIU COSMA**, directorul-executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“

face totfelul de asigurări, ca *asigurări contra focului și asigurări asupra vieții* în toate combinațiunile. — Mai departe mijloacește: *asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.*

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiunile cele mai favorabile. — Asigurările să pot face prin oricare bancă românească, precum și la agenții și bărbaiții de încredere ai societății. — Prospekte, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricînd în serviciul societății.

»BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE« dă informațiuni gratuite în ori-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu—Nagyszeben. — Editoful „ALBINA“.

(49) 18—28